

13 בדצמבר, 2010
ו' בטבת, תשע"א

באמצעות שליח

לכב'
עו"ד יהודה וינשטיין,
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים

א"נ,

הנדון: בקשה להורות למשטרת ישראל לפתוח בחקירה נגד ראש הממשלה בנימין נתניהו, שר הפנים אליהו ישי, שר האוצר יובל שטייניץ ושר הביטחון אהוד ברק - בדבר גרימת מותם של נספי השריפה בכרמל

1. הננו פונים אליך בתוקף מעמדך כראש התביעה הפלילית במדינת ישראל, כדי שתורה למשטרת ישראל לפתוח בחקירה נגד ראש הממשלה, שר הפנים, שר האוצר ושר הביטחון, בדבר אחריותם לגרימת מותה של בתנו וכלתנו היקרה, טופז אבן חן-קליין ז"ל, וכן של 42 נספים נוספים בשריפה שאירעה בכרמל.
2. בפתח הדברים ברצוננו להבהיר שהתלונה אינה מונעת מכאבנו על אובדן הבת והכלה ולא מהשאיפה לנקם אלא מהמודעות, לה שותפים רבים, שהדרך לתקן את האופן הרשלני שבו מתנהלת ממשלת ישראל ומקבלת החלטות הרות אסון, היא ביצירת נורמה שלפיה מקבלי החלטות הרשלניות יתנו את הדין בגין מחדליהם הפליליים.
3. אם הדין לא ימוצה עתה עם האחראים, נמצא עצמנו בפני החלטות רשלניות נוספות שיגרמו לאובדן המוני של חיי אדם; ובלשונו של מבקר המדינה בדו"ח האחרון אודות הערכות שירותי הכבאות וההצלה בעת חירום, שנערך בעיקרו טרם אסון השריפה ופורסם ימים ספורים לאחריו:

"רוב לקחי מלחמת לבנון השנייה לא נלמדו, הליקויים לא תוקנו ושוב ניתן להצביע על אי-תיאום בין הגופים השלטוניים, על "גרירת רגליים" של המופקדים על הטיפול בנושא ועל הוויכוח הנמשך על מחדלים שהעצימו את האסון.
המחדלים הקשים שנתגלו שוב בגופי שלטון, במינהל בלתי-תקין הנתפס בכישלונם...
ביני לביני, אני יותר ויותר משתכנע שרק בצעדים חריגים ומשמעותיים שלא אמנה כאן, ניתן יהיה לשוב את המוסכמה הוותיקה: "הכלבים נובחים והשירה עוברת".

4. כתוצאה מהשריפה שהתחוללה לאחרונה בכרמל, נקטפו חייהם של ארבעים ושלושה בני אדם, בעודם באיבם. מותם של הנספים אינו יד הגורל, אלא עקב רשלנותם החמורה של ראש הממשלה, שר הפנים, שר האוצר ושר הביטחון.
5. התרשלותם של ראש הממשלה והשרים הנזכרים מתבטאת בעיקר בשני מישורים: האחד - העדר במודע של הקצאת משאבים לצורך שירותי כבאות, למרות שהצרכים הדחופים היו נהירים לכול; והשני - העדר במודע של עריכת שינויים מבניים בשירותי הכבאות, באופן שבו תוכל המערכת להתמודד עם שריפות ענק, כולל מערכת מניעה (שבילי אש, גיזום מניעתית, תצפיות, התראות, דרכי תקשורת, וכדומה) והקמת מערכת פיקוד ושליטה לתפקוד בעת חירום; ובלשונו של מבקר המדינה:

"עוד עלה בביקורת כי היכולת לשיפור היערכותם של שירותי הכבאות לעת חירום תלויה בעיקר בהקצאת התקציבים הנדרשים להם ובביצוע שינוי ארגוני. המענה התקציבי הותנה על ידי משרד האוצר בביצוע הרפורמה הארגונית."

6. כבר שנים שהמומחים לעניין מזהירים, במיוחד לאחר השריפות הקודמות בכרמל, כי אין בידי שירותי הכיבוי אמצעים נאותים להלחם בשריפות ענק, וכתוצאה מכך עלול להיגרם אסון כבד. כך, שהידיעה בדבר הצורך להקצות את המשאבים האמורים היא בגדר נחלת הכלל, ולא כל שכן בידיעת ראש הממשלה והשרים הנזכרים.

7. אין חולק, והדברים כתובים גם בדו"ח האחרון של מבקר המדינה, ששרותי הכבאות חסרים אמצעים בסיסיים כדי להתמודד עם שריפות ענק, ופועלים בתקנים חסרים. היינו, היה על הנילונים לגרום הן לקיומו של כוח אדם מספיק בשירותי הכבאות והן ולהשקיע באמצעי כיבוי שונים, לרבות מלאי מספיק של חומרי כיבוי, כבאיות מודרניות ומערך מוטס לכיבוי שריפות.
8. שר האוצר היה ער לצרכים החיוניים, אך הוא שלל במודע את התקציבים הדרושים, במטרה לכפות רפורמה, שלא התבצעה בפועל באשמת הממשלה, שר הפנים, האחראי המיניסטריאלי על שירותי הכבאות, לא פעל כנדרש ממנו כדי לקבל את התקציבים לצורך השיקום של שירותי הכבאות ואילו שר הביטחון לא מילא כראוי את תפקידו כמי שאחראי על מערכת החירום - כשראש הממשלה עמד מנגד מבלי להטיל את כובד משקלו בנושא זה, דבר שהתחייב מהנסיבות - ואף נתן במודע את ידו לסחבת המתמשכת בעניין.
9. אין לפנינו רשלנות גרידא של ראש הממשלה, שר האוצר, שר הפנים ושר הביטחון, אלא עצימת עיניים ואי-אכפתיות ביחס לתוצאות העלולות לנבוע מהעדר הקצאת המשאבים. היה צריך להיות ברור לראש הממשלה ולשרים הנזכרים ששלילת המשאבים תסכן חיי אדם, אך הם כנראה הימרו על כך שאסון לא יתרחש - ובכך פשעו. מקבלי ההחלטות אינם רשאים לשחק ברולטה רוסית בחיי ילדינו - ואם התרחש אסון, דבר שלצערנו אכן קרה - הם חייבים לתת את הדין על כך, ולו בכדי שאסונות דומים לא ישנו.
10. אף בסוגיית השינויים המבניים לא נעשה דבר ממשי, למרות התראותיו של מבקר המדינה ולמרות אזהרות המומחים, לאחר השריפות הקודמות. כתוצאה מכך, גם האמצעים הדלים המצויים בידי שירותי הכבאות לא נוצלו באופן אפקטיבי ולא היו נהלים בעלי תחולה רב-זרועית, כיצד יש לנהוג בעת אירוע של שריפת ענק. על שר הביטחון היה לנקוט בצעדים על מנת להסדיר עניין זה, מתוקף היותו אחראי מיניסטריאלי על שירותי החירום במדינה - ולפיכך, גם הוא שותף למחדלים של ראש הממשלה והשרים הנזכרים.
11. לו היו מוקצים במועד המשאבים הנדרשים ו/או היה מוקם המבנה הארגוני הנחוץ, לא היה קורה האסון שקטף בדמי ימיהם את יקירתנו, טופז ז"ל, ואת ארבעים ושניים הנספים הנוספים. המומחים תמימי דעים, שלו עמדו לשירותי הכבאות האמצעים הנדרשים, היו הכבאים מצליחים לכבות את השריפה בראשיתה. תחת זאת, הגיעו שירותי הכבאות לאתר התפרצות האש באיחור ובכוח אדם ואמצעים דלים, אשר לא אפשרו להתגבר על האש. יתר על כן, לו היה בנמצא מערך כיבוי אווירי, ניתן היה להתגבר על השריפה עוד בתחילתה.
12. זאת ועוד, לו היה מוקם מראש מערך כולל של פיקוד ושליטה משולבים, הייתה נמנעת מלכתחילה הגעתו של האוטובוס לציר העובר ביער אשר בו התחוללה שריפת הענק.
13. התוצאה היא שיש קשר סיבתי בין מחדלי הנילונים לבין מותם של ארבעים ושלושה הרוגי אסון השריפה בכרמל. אין לנו אלא להיתלות בדבריו של מבקר המדינה בדו"ח האמור, המדברים בעד עצמם:
- "תמונת המצב החמורה של היערכות שירותי הכבאות לעת חירום מעידה שיש צורך להסדיר בדחיפות את הקצאת התקציבים למערך הכבאות. זאת ועוד, אף שמשד הפנים ומשרד האוצר היו ערים למחסור החמור בציוד ובכוח אדם בשירותי הכבאות, הם לא פעלו בשיתוף לגיבוש ולתקצוב של תכנית הכוללת לוח זמנים ברור להשלמת הפערים האמורים בטווח המידי והקצר ובטווח הארוך, אף שברור כי הדבר חיוני לתפקודו של מערך הכבאות בעת חירום."
14. הנה כי כן, יש לפנינו תשתית עובדתית מספקת כדי לפתוח בחקירה כנגד ראש הממשלה, שר הפנים, שר האוצר ושר הביטחון ביחס לביצוע עבירה של גרימת מוות ברשלנות.
15. נבקש שהחקירה תתבצע במהירות הראויה, תוך מתן עדיפות לחקירה זו, וזאת כדי למנוע הישנותם של אסונות דומים ואף חמורים יותר.

בכבוד רב,

חיים קליין, ניצב (בדימוס)

זאב אבן חן, ניצב (בדימוס)